KESTÄVÄN LIIKETOIMINNAN KASVUKORTIT

THINK BIG! KASVUYRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN ETELÄ-POHJANMAALLA

Euroopan unionin osarahoittama

ETELÄ-POHJANMAAN liitto

SeAMK
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Alavuden Kehitys Oy
Yrityskehitys Fasadi

ISONKYRÖN KEHITYS

jpyp Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy

think BIG!

KORTTIEN TAVOITE JA SISÄLTÖ

- Korttien tavoitteena on esitellä erilaisia kiertotalouden mukaisia, ympäristökestävyyttä edistäviä ratkaisuja.
- Voit käyttää kortteja, kun haluat oppia kiertotalouden tarjoamista mahdollisuuksista ja suunnitella yrityksellesi uutta liiketoimintaa. Kortit sopivat sekä aloittavan yrityksen liiketoimintamallin pohdintaan että toiminnassa olevan yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen.
- Jokaisessa kortissa on esitelty yksi kiertotalouden mukainen toimintatapa. Kortissa kuvataan toimintatapa ja siihen liittyvät hyödyt sekä esimerkki yrityksestä, joka soveltaa kyseistä kiertotalouden mukaista toimintatapaa omassa toiminnassaan. Esimerkeissä on pyritty tuomaan esiin eteläpohjalaisia pk-yrityksiä.

KORTTIEN KÄYTTÖ

- Kokoontukaa yhteen yrityksenne avainhenkilöiden kanssa. Varatkaa työskentelylle tarpeeksi aikaa, vähintään kaksi tuntia.
- Tulostakaa kortit tai ottakaa esiin digitaalinen versio korteista.

Valitkaa yhdessä kolme korttia:

1. Yksi kortti, jossa kuvattua kiertotalouden mukaista toimintatapaa sovellatte jo toiminnassanne
2. Yksi kortti, jonka mukaista toimintatapaa teidän kannattaisi selkeästi toteuttaa ja joka voisi olla helposti saavutettavissa
3. Yksi “villi kortti”: jos ajattelette ilman minkäänlaisia rajoituksia, mikä toimintatapa olisi erityisen mielenkiintoinen?

KORTTIEN KÄYTTÖ

Valittuanne kortit, keskustelkaa niistä esimerkiksi seuraavien apukysymysten avulla:

1. kortti: Ovatko asiakkaat tietoisia tästä palvelusta / tavasta toimia? Entä toimittajat? Onko tieto näkyvissä verkkosivuillanne? Onko palvelussa jotain kehitettävää?
2. kortti: Mitä pitäisi tehdä seuraavaksi, jotta voisitte alkaa soveltamaan kyseistä toimintatapaa?
3. kortti: Mitä tämän ratkaisun toteuttaminen tarkoittaisi muun liiketoimintanne kannalta? Mitä se vaatisi? Saisiko sen toteutettua kannattavasti? Mitä hyötyjä se toisi?

Valitkaa keskustelun pohjalta 1–2 kiertotalousratkaisua, joita lähdette toteuttamaan omassa toiminnassanne. Pohtikaa, millaisen konkreettisen tavoitteen asetatte sekä lyhyelle että pitkälle aikavälille ja miten mittaatte tavoitteisiin pääsemistä (esim. 3kk = olemme kartoittaneet eri materiaalivaihtoehtoja, 1v = myyntivalmis 100 % kierrätysmateriaalista valmistettu tuote). Valitkaa myös vastuuhenkilö ja ensimmäiset konkreettiset toimenpiteet, joilla asiaa lähdetään edistämään.

TUOTE PALVELUNA

- Asiakkaat maksavat tuotteen toiminnallisuudesta tai suorituskyvystä ilman omistajuuden siirtymistä.
- Omistajuus ja vastuu säilyy myyjällä, ja asiakkaalle tarjotaan käyttöoikeutta tai lopputulosta.
- Esimerkkejä: Yritys tarjoaa valaistuksen tai toimistokalusteet palveluna tai myy suorituskykyä, kuten paineilmaa tai energiaa (esim. aurinkopaneelit) palveluna.

HYÖDYT

Pidemmät ja tiiviimmät asiakassuhteet Uudet asiakkaat, joilla ei ole varaa ostaa tuotetta Tuotteen elinkaaren pidentyminen Enemmän käyttäjiä
Tuotteesta pidetään parempaa huolta

Yritysesimerkki: Maiseri Oy, Kurikka

Yritys tarjoaa messuosastojen suunnittelua ja rakentamista avaimet käteen -periaatteella.

TUOTTEEN KUNNOSTUS

- Kunnostetaan oman yrityksen käytettyjä tuotteita uudelleen myytäviksi.
- Esimerkkejä: Yritys ottaa vastaan itse myymiään tuotteita, kuten vaatteita, huonekaluja, koruja tai teknologiaa ja kunnostaa ne jälleenmyyntiin.

HYÖDYT

Lisätuotto palautuneista tuotteista
Vähentynyt materiaalien käyttö
Tuotteen elinkaaren pidentyminen

Yritysesimerkki: Kalevala Koru Oy

Kalevala Pidetty on Kalevala- ja Lapponia-korujen second hand -palvelu, jonka kautta yritys myy asiakkailta palautuneita tehdashuollettuja, käytettyjä koruja. Koruille tehdään pintakäsittely ja tarvittaessa vaihdetaan osia.

HÄVIKKI KASSAVIRRAKSI

- Käyttökelpoinen, mutta hävikiksi menossa oleva tuote myydään alennettuun hintaan.
- Esimerkkejä: Kahvila tai ravintola myy hävikiksi menossa olevia tuotteita, hävikiksi menossa oleva materiaali myydään sitä tarvitsevalle.

HYÖDYT

Hävikin väheneminen
Lisätuotto
Materiaalitehokkuus

Yritysesimerkki: ResQ

ResQ on sovellus, jonka kautta ravintolat voivat myydä hävikkiruokaa edullisempaan hintaan. Esimerkiksi Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijaravintola myy päivittäin lähes kaiken ylijäävän lounasruoan edulliseen hintaan ResQ:n kautta.

YRITYSTEN VÄLINEN RESURSSIEN JAKAMINEN

- Yritykset jakavat keskenään resursseja, kuten raaka-aineita, palveluja, teknologiaa tai energiaa resurssitehokkuuden parantamiseksi tuottaen näin toisilleen lisäarvoa.
- Esimerkkejä: Yritykset jakavat keskenään esim. yhteisen toimitilan, tuotantolaitteen tai yhteiset palvelut. Toisen yrityksen jäte voi toimia toiselle raaka-aineena. Usein kyseiset yritykset ovat fyysisesti lähellä toisiaan.

HYÖDYT

Kustannussäästöt, tehokkuus
Vähentynyt materiaalien kulutus ja jäte

Yritysesimerkki: Järviseudun Pelletti Oy, Alajärvi

Järviseudun Pelletti Oy valmistaa puupellettiä, joka on uusiutuva ja luonnollinen lämmönlähde. Raaka-aineena käytetään lähellä sijaitsevan Finnlamelli Oy:n toiminnasta syntyvää sivuvirtaa, kutterinpurua.

KESTÄVÄMPÄÄN KULUTTAMISEEN KANNUSTAMINEN

- Yritys kehittää tuotteen tai palvelun, joka ohjaa käyttäjää kestävämpään toimintaan.
- Esimerkkejä: Yritys kehittää kestokahvimukin, yritys kehittää sovelluksen, jolla voi optimoida omaa energian kulutustaan.

HYÖDYT

Kilpailuetua vastuullisuudesta

Yritysesimerkki: HR-Living / Hakaradio Oy, Seinäjoki

HR-Living on alunperin vuonna 1963 perustettu perheyritys, joka maahantuo ekologisia kodintuotteita. Asiakkaita ovat vähittäiskaupat Pohjoismaissa. Yritys kannustaa kestävien ja vastuullisten tuotteiden käyttämiseen sekä zero waste -elämäntapaan.

VÄHÄISEMPI MATERIAALIEN KÄYTTÖ

- Yritys minimoi materiaalien käytön tuotannossaan tai tuotteessaan.
- Esimerkkejä: Yritys vähentää pakkausmateriaalin käyttöä, yritys ottaa tuotesuunnittelussa huomioon materiaalin minimoimisen.

HYÖDYT

Vähentyneet kustannukset
Materiaalitehokkuus

Yritysesimerkki: Lennol Oy, Jalasjärvi

Lennolin tekstiileitä on valmistettu vuodesta 1967 alkaen. Jo tuotesuunnittelussa huomioidaan materiaalitehokkuus. Pakkaamisessa käytetään pääosin kestokasseja. Kaikki materiaali hyödynnetään mahdollisimman tarkasti: esimerkiksi täkkien ylijäämävanusta tehdään askarteluvanua ja kangasrullien pahviputket uusiokäytetään.

TUOTTEIDEN JA PALVELUIDEN DIGITALISOINTI

- Tuotetaan fyysisten tuotteiden ja palveluiden sijaan digitaalinen versio.
- Esimerkkejä: Yritys tarjoaa verkkokursseja, pelit/kirjat/valokuvat digitaalisena, pankkipalvelut verkossa.

HYÖDYT

Vähentyneet kustannukset
Resurssitehokkuus
Laajempi asiakkaiden tavoittaminen

Yritysesimerkki: Sanmaya Oy, Seinäjoki & Toivonkide Oy, Kauhava

Verkossa tuotettavat hyvinvointipalvelut kasvattavat suosiotaan jatkuvasti. Sanmaya tarjoaa verkkokursseja liittyen joogaan ja itsensä kehittämiseen. Toivonkiteen etäpalveluihin kuuluvat esimerkiksi ratkaisukeskeinen lyhytterapia ja erovalmennus.

PAIKALLISTEN RAAKA-AINEIDEN KÄYTTÄMINEN

- Suositaan paikallisia raaka-aineita omassa tuotannossa.
- Esimerkkejä: Yritys ostaa tarvitsemansa raaka-aineet mahdollisimman läheltä.

HYÖDYT

Taloudelliset säästöt logistiikassa
Paikallisen elinkeinotoiminnan tukeminen
Toimitusketjun parempi läpinäkyvyys

Yritysesimerkki: Kyrö Distillery, Isokyrö

Kyrö Distillery valmistaa tislattuja juomatuotteita Isossakyrössä. Juomissa käytettäviä raaka-aineita, kuten marjoja ja raparperia, kerätään paikallisilta asukkailta.

MODULAARISUUS

- Tuote suunnitellaan siten, että se koostuu useista itsenäisistä osista, jotka ovat korjattavissa ja korvattavissa.
- Esimerkkejä: Yrityksen myymään sohvaan voi ostaa uuden osan, kuten jalat tai päällysteen. Yrityksen tuote on suunniteltu siten, että kaikki sen osat voidaan vaihtaa uuteen.

HYÖDYT

Tuotteen elinkaaren pidentyminen
Lisämyyntimahdollisuudet (palvelut)
Vähentynyt materiaalien käyttö

Yritysesimerkki: Hakola Huonekalu Oy, Jurva

Huonekalutehdas Hakolan kaikissa kangassohvissa ja –nojatuoleissa on kokonaan irroitettava verhoilu. Irtopäällisiä valmistetaan myös mallistosta poistuneisiin tuotteisiin. Irtopäällisten lisäksi vaihdettavina osina on saatavilla myös jalkoja sekä selkätyynyjä.

ROSKASTA RAHAKSI

- Yritys käyttää jätemateriaalia tai elinkaaren päässä olevan tuotteen osia/materiaaleja uusissa tuotteissa.
- Esimerkkejä: Yritys tekee vanhoista autonrenkaista kengänpohjia tai muovijätteestä uimapukuja.

HYÖDYT

Edulliset raaka-aineet
Brändivaikutukset
Jätteen vähentyminen

Yritysesimerkki: Lankava Oy, Kauhava

Lankava on alunperin vuonna 1925 perustettu käsityötarvikkeita myyvä yritys. Lankavan Eko-ontelokude valmistetaan kierrätyspuuvillasta, joka saadaan trikooteollisuudessa syntyvistä jäännöstilkuista. Kuteiden värit muodostetaan lajiteltavien kangastilkkujen väreistä ilman erillistä värjäämistä.

TUOTTEIDEN YHTEISKÄYTTÖ

- Yritys omistaa tuotteen, jota kuluttajat käyttävät yhdessä
- Esimerkkejä: Yritys tarjoaa palvelua, jossa kuluttajat voivat käyttää yhteistä autoa tai muuta kulkuvälinettä, yritys vuokraa loma-asuntoja.

HYÖDYT

Jatkuva ja mahdollisesti täysin uusi tulovirta
Korkeammat käyttöasteet Isompi asiakaskunta

Yritysesimerkki: Vaatelainaamo Tanttu, Seinäjoki

Tantusta asiakkaat voivat lainata suomalaisten designmerkkien vaatteita ja koruja 1–3 viikoksi kerrallaan joko kertaluonteisesti tai säännöllisesti liittymällä jäseneksi. Valikoimasta löytyy sekä arki- että juhlavaatteita.

UPCYCLING – KORKEAMMAN JALOSTUSASTEEN TUOTTEET JÄTTEESTÄ

- Yritys käyttää materiaalina jätettä, josta tuotetaan korkealaatuisempia tai arvokkaampia tuotteita tai materiaaleja, joilla on uusi käyttötarkoitus.
- Esimerkkejä: Yritys valmistaa ylijäämämateriaalista koruja, yritys valmistaa käytöstä poistetuista turvavöistä laukkuja.

HYÖDYT

Edulliset raaka-aineet
Materiaalitehokkuus
Jätteen vähentyminen

Yritysesimerkki: Ekovilla Oy, Kuusankoski

Ekovilla on ympäristöystävällinen eristemateriaali, jossa raaka-aineena on muun muassa tuotantolaitosten lähialueilta kerätty kotikeräyspaperi. Ekovillaa valmistetaan Kuusankoskella, Ylistarossa ja Kiimingissä.

UUDELLEENVALMISTUS

- Tuote valmistetaan uudelleen tai päivitetään uutta vastaavaksi tuotteeksi, jossa takuu on vähintään yhtä kattava kuin uudessa.
- Esimerkkejä: Yritys kunnostaa puhelimen tai tietokoneen uutta vastaavaksi ja myy sen. Yritys pinnoittaa auton renkaat vastaamaan uuden veroisia.

HYÖDYT

Lisätulo
Vähentynyt materiaalien käyttö
Jätteen vähentyminen
Tuotteen elinkaaren pidentyminen

Yritysesimerkki: Taitonetti Oy, Oulu

Yritys korjaa uutta vastaavaksi tietokoneita sekä oheistuotteita kuten näyttöjä. Yritys myöntää tuotteelle 1–2 vuoden takuun. Hinta on selkeästi edullisempi uuteen verrattuna.

TUOTTEEN OSIEN UUDELLEEN JÄRJESTÄMINEN

- Pohditaan uudelleen tuotteen käyttämistä sekä tarvittavia osia ja/tai materiaaleja. Ei myydä uudelleen sitä osaa, mikä asiakkaalla jo on.
- Esimerkkejä: Yritys myy pullossa olevan pesuainesuihkeen sijasta tabletin, jonka asiakas liuottaa itse veteen ja käyttää omaa pulloaan.

HYÖDYT

Vähentynyt materiaalien käyttö
Jätteen vähentyminen
Logistiikkahyödyt (varastointi- ja kuljetuskustannusten pienentyminen)
Edullisemmat tuotantokustannukset

Yritysesimerkki: Sinituote Oy

Sinituote Oy on suomalainen perheyritys, joka on kansainvälisesti tunnettu siivoustuotteistaan. Yritys valmistaa puhdistustabletteja, jotka asiakas liuottaa veteen omassa suihkepullossaan. Täten säästytään uuden muovipullon myymiseltä. Puhdistustablettien valmistusprosessi on hiilineutraali.

RESURSSITEHOKAS TUOTANTO

- Hyödynnetään oman tuotannon sivuvirtoja omissa tuotantoprosesseissa.
- Esimerkkejä: Yritys hyödyntää tuotannosta syntyvää hukkalämpöä tilojen lämmitykseen. Yritys hyödyntää omasta tuotannosta syntyvää jätettä uusien tuotteiden tuotannossa.

HYÖDYT

Resurssitehokkuus
Vähentyneet tuotantokustannukset
Jätteen vähentyminen

Yritysesimerkki: Mäkelä Alu Oy, Alajärvi

Mäkelä Alu Oy on alumiiniprofiilien puristamiseen erikoistunut perheyritys. Yritys valmistaa matalapäästöistä AluPure-kierrätysalumiinia, jonka raaka-aineet saadaan oman tuotannon prosessiromusta sekä yritykselle palautuvasta alumiiniromusta. AluPurea käyttämällä asiakasyritykset voivat vähentää huomattavasti omaa hiilijalanjälkeään.

KORJAUS- JA HUOLTOPALVELUT

- Yritys tarjoaa omille tai muiden valmistamille tuotteille korjaus- ja huoltopalvelua.
- Esimerkkejä: Yritys tarjoaa korjaus- ja huoltopalvelua omille tuotteilleen. Yritys hyödyntää digitalisaatiota huoltotarpeen ennakoinnissa ja tarjoaa etähuoltopalvelua.

HYÖDYT

Tuotteen elinkaaren pidentyminen
Pidemmät ja tiiviimmät asiakassuhteet
Lisämyynnin mahdollisuus Parantunut asiakastyytyväisyys

Yritysesimerkki: Skaala IFN Oy, Ylihärmä

Skaala on valmistanut ikkunoita ja ovia Etelä-Pohjanmaalla jo 60-luvulta saakka. Yrityksen huoltopalvelu hoitaa Skaala-ikkunoiden ja -ovien korjauksen ja huollon, esimerkiksi korjausmaalauksen. Huoltopalvelun kautta voi myös tilata varaosia Skaala-tuotteisiin.

KESTÄVÄT RAAKA-AINEET JA MATERIAALIT

- Yritys käyttää uusiutuvia, biopohjaisia, kierrätettyjä ja helposti kierrätettävissä olevia raaka-aineita ja materiaaleja tuotantoprosesseissa ja tuotteissa.
- Esimerkkejä: Yritys valmistaa maatuvia tiskirättejä mikrokuidun sijaan, yritys käyttää kierrätettyä muovia neitseellisen sijaan.

HYÖDYT

Resurssiviisaus
Pienentynyt hiilijalanjälki
Jätteen vähentyminen
Mahdollisesti pienemmät raaka-ainekustannukset
Yrityksen riippuvuus muista toimijoista mahdollisesti pienenee

Yritysesimerkki: Jokasafe Oy, Evijärvi

Jokasafe Oy valmistaa suojakäsineitä, joista osassa neitseellinen muovi on korvattu 100 % uusiutuvalla BIOVYN™ vinyylillä. Raaka-aine tulee suomalaisista metsistä, sillä käytettävä on mäntyöljy on UPM:n tuotannon sivuvirtaa. Mäntyöljystä valmistetaan bioetyleeniä, joka korvaa raakaöljypohjaisen etyleenin PVC:n valmistuksessa.

ALUSTAT YLIMÄÄRÄISTEN RESURSSIEN VÄLITTÄMISEEN

- Yritys rakentaa digitaalisen alustan, jonka kautta yritykset tai kuluttajat voivat välittää tarpeettomia tai vähällä käytöllä olevia resursseja niitä tarvitseville.
- Esimerkkejä: Alustan kautta yritykset voivat tarjota omia laitteitaan muiden käyttöön, alustan kautta kuluttajat voivat vuokrata tai myydä toisilleen esim. majoitusta tai käytettyä tavaraa.

HYÖDYT

Taloudellinen hyöty (mainostulot, palvelumaksut)

Yritysesimerkki: Kiertonet / Kiertoa Oy, Seinäjoki

Kiertonetissä julkiset organisaatiot voivat myydä käytöstä poistettavaa omaisuuttaan. Ostajalle Kiertonet on kanava, josta voi hankkia esim. kalusteita ja elektroniikkaa resurssiviisaasti. Tavara siirtyy huutokaupan jälkeen suoraan myyjältä ostajalle ilman ylimääräisiä välivarastointeja tai kuljetuksia.

VARAOSIEN VALMISTAMINEN JA MYYNTI

- Yritys valmistaa ja/tai myy varaosia omiin ja/tai muiden tuotteisiin.

HYÖDYT

Lisämyynnin mahdollisuus Tuotteen elinkaaren pidentyminen Pidemmät ja tiiviimmät asiakassuhteet

Yritysesimerkki: Esla / E. S. Lahtinen Oy, Seinäjoki

E. S. Lahtinen Oy valmistaa Kouran kylässä Seinäjoella Esla-tuotemerkin kansainvälisestikin tunnettuja potkukelkkoja, potkupyöriä, potkulautoja ja kävelypyöriä. Tuotteet ovat tunnettuja pitkästä elinkaarestaan. Nettikaupasta on saatavilla tuotteisiin varaosia, kuten jalaksia, renkaita, koreja ja vaijereita, jotka ovat helposti itse asennettavissa.